Hoe kunnen scholen inspelen op de noden van zij-instromers* bij hun start in het basisonderwijs?

Noden: Een plek in het team //zich competent leraar voelen // evenwichtige werk-privébalans // zicht op arbeidssituatie

Begeleiding op maat met aandacht voor de talenten van de zij-instromer

6 fasen die de starter doormaakt**

Voor de start

School en zij-instromer kiezen bewust voor elkaar.

Er wordt nagedacht over de begeleiding op maat.

Er wordt gezocht naar een mentor met ervaring.

Een starter zonder pedagogische bekwaamheid wordt aangemoedigd om deel te nemen aan een EHBO-cursus.

Rollen en verwachtingen worden duidelijk omschreven. Bij LIO's is hierbij extra aandacht voor:
- De rol van de LIO-mentor
- Afstemming met de hogeschool

"Is ze nu collega of stagiaire?"

Vol verwachting

"Ik had direct het gevoel: ik hoor bij het team"

Samen opstarten: vergadering, praktische voorbereiding.

Een globaal beeld van het jaarverloop: planning, de leerinhouden, oudercontacten, ...

Kant en klare ondersteuning bij de eerste dagen: de mentor maakt de planning of komt mee in de klas. (Alle zijinstromers)

Een structureel moment in de week voor overleg met mentor (LIO)

In overlevingsmodus

"Ze gaf ook trucjes, zoals Stille Jos en Babbel Jos"

Concrete tips van directe collega's rond klasmanagement, didactiek, opvoeden, ...

Een mentor die mee voorbereidt, mee ondersteunt in de klas of het voorbeeld geeft door een les over te nemen.

Opvolgen van de planning (niet meer overnemen maar wel checken) Gesprek over didactische aanpak en accenten die de school wil leggen.

Een eerste klasbezoek door de aanvangsbegeleider met duidelijke focus

Ondersteuning bij evalueren (lager) en observeren (kleuter). Rapporten en oudergesprekken voorbereiden: kaders aanreiken, samen evaluatie opstellen, samen oudergesprekken doen.

LIO: (fysiek) contact is met de begeleider van de hogeschool.

Twijfel en ontgoocheling

Bevestiging en prioriteiten via een klasbezoek, bespreken van leerlingen, ...

Feedback: snel een niet oordelend.

"Ze stelde me op mijn gemak. Er was ruimte voor fouten. Dat hielp me echt."

Feedback van de hogeschool (die soms als overweldigend wordt ervaren) kaderen.

Het brede team is luisterend en begripvol.

Bij teamteaching: gesprek over de mate waarin samen/apart gewerkt wordt.

Er is erkenning voor de hoge werkdruk. Er wordt samen afgebakend: wat is goed genoeg?

"Ze vroeg me gewoon: wat kunnen we vandaag schrappen?"

LIO: afstemming van taken voor de hogeschool

Heropleving

"Ik voel mij een ervaren beginner"

Begeleiding bij meer 'gevorderde' leervragen zoals rond differentiatie of het uitwerken van een volledig BC.

Blijven afbakenen en prioriteiten bepalen: bijvoorbeeld rond differentiatie of de keuze van didactiek waarin de starter zich verdiept.

"Welke ondersteuning bieden we en hoe? Maar ook: waar stopt het? Waar is de limiet voor dit kind op dit moment bereikt?"

Begeleiding is niet meer structureel maar op vraag: een gesprek, een klasbezoek of een voorbeeldles bij een specifieke methodiek.

Reflectie

"We zaten echt samen om terug te kijken: wat heb je geleerd?"

Reflectiegesprekken met de aanvangsbegeleider: wandelgesprek, driehoeksgesprek, gesprek na klasbezoek

Vertrekkend vanuit de leervragen van de starter

Oog voor wat goed gaat

Verwijzen naar bronnen, tools, vormingen, ...

Gedreven

"Op het einde van het jaar was er geen begeleidingsmomentmo ment meer, dan ging het zelfstandig,"

Ondersteuning en bevestiging bij evaluatie van de leerlingen (op vraag van zij-instromers)

Transparante communicatie over perspectief en takenpakket

Voor LIO: tijd en ruimte om het schooljaar kwaliteitsvol af te sluiten met de leerlingen

Aanvangsbegeleiding inschreven in DNA van de school, met aandacht voor sociaal en informeel leren

Q
R

Wegwijsbegeleiding → Werkbegeleiding → Leerbegeleiding

artevelde hogeschool

*Met zij-instromers bedoelen we mensen die een carrièreswitch maken naar het onderwijs. Tenzij anders vermeld zijn dit zowel starters met een lerarendiploma als starters die hun job als leraar combineren met de lerarenopleiding of helemaal geen opleiding volgen

** Geïnspireerd op Jellasics, T. (2023) *Starten als leraar?* Klasse via https://www.klasse.be/662427/startende-leraar-tips-en-tools/